

ZAKON

Redovni postupak za oduzimanje

Osnov za oduzimanje imovinske koristi je član 97. Krivičnog zakonika (2018.).

Niko ne može zadržati posrednu ili neposrednu imovinsku korist stečenu krivičnim djelom. Imovinska korist stečena krivičnim djelom oduzima se sudskom odlukom kojom se utvrđuje izvršenje krivičnog djela pod uvjetima predviđenim KZ.

Sud donosi rješenje o oduzimanju u postupku određenom zakonom i onda kad protiv počinitelja krivičnog djela nije moguće voditi krivični postupak zbog stvarnih ili zakonskih prepreka (na primjer, ako počinitelj nije dostupan, nalazi se u bijegu, u međuvremenu je preminuo ili država u kojoj se nalazi odbija da ga izruči na zahtjev).

Prošireno oduzimanje

Na osnovu odredbe odredbi iz člana 98a KZ moguće je oduzeti imovinu koja je pribavljena krivičnim djelima: (1) kriminalnog udruživanja za koje je propisana kazna zatvora od najmanje četiri godine, (2) terorizma iz članova 313, 394a, 394b, 394c i 419 za koja je KZ propisana kazna zatvora od najmanje pet godina, i (3) krivičnim djelima povezanim s pranjem novca za koja je propisana kazna zatvora od najmanje četiri godine. Ova imovina se primjenom proširenog oduzimanja može oduzeti i od trećih lica u čiju korist je stečena izvršenjem gore pobrojanih krivičnih djela, kao i od članova porodice optuženog na koje je imovina prebačena, ukoliko je očigledno da nisu pružili stvarnu naknadu u odnosu na vrijednost imovine, kao i na treća lica ukoliko ne dokažu da su platila naknadu za sticanje te imovine koja korespondira njezinoj vrijednosti.

Nezakonito bogaćenje

Na osnovu odredbe iz člana 359a stav 2. KZ, Sud može od tačno specificiranog kruga javnih službenika (osuđujućom) presudom naložiti i oduzimanje imovine od tih lica ili članova njihove porodice za koju je u zakonom uređenom postupku utvrđeno da značajno premašuje njihove zakonite prihode. Na osnovu stava 5. istog člana, moguće je oduzeti ekvivalentnu imovinu optuženog, ukoliko je utvrđeno da posjeduje imovinu koja je u nesrazmjeru s njegovim zakonitim prihodima, a dokazano je da je pružio netačne ili nepotpune podatke ili nije pružio nikakve podatke koji dokazuju zakonito porijeklo imovine, a direktno oduzimanje takve imovine nije moguće.

AGENCIJA

Agencija za upravljanje oduzetom imovinom (AUOI) formirana je januara 2009. godine kada je na snagu stupio Zakon o upravljanju imovinom, imovinskom korišću i predmetima izvršenja oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku (Sl. vjesnik RM br. 98 od 4. avgusta 2008).

Zakonom o upravljanju imovinom, imovinskom korišću i predmetima izvršenja oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku (Sl. vjesnik RM br. 98 od 4. avgusta 2008) uređene su funkcije AUOI.

Agencija:

1. Upravlja trajno oduzetom imovinom, imovinskom korišću i predmetima izvršenja,
2. Uz saglasnost suda i nadležnih organa upravlja privremeno zamrznutom i oduzetom imovinom, imovinskom korišću i predmetima izvršenja u cilju očuvanja njihove vrijednosti,
3. Sprovodi sve postupke vezane za upravljanje imovinom,
4. Skladišti imovinu i procjenjuje njeno stanje i vrijednost,
5. Vodi evidenciju o celokupnoj imovini kojom upravlja i prodaje je,
6. Vodi statistiku i sačinjava finansijske i druge izvještaje o imovini kojom upravlja,
7. Sprovodi obuku o upravljanju imovinom, kako za zaposlene u Agenciji, tako i za druga lica i subjekte uključene u postupak privremenog i trajnog oduzimanja,
8. Daje mišljenje o primjeni Zakona o upravljanju imovinom, imovinskom korišću i predmetima izvršenja oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku i obavlja druge poslove utvrđene zakonom.

STUDIJA SLUČAJA "PEPEO"

OSUĐENI: B.S. i 32 lica

PRESUDA: „zločinačko udruživanje“ član 394. st. 1. Krivičnog zakonika (KZ), „zloupotrebu službenog položaja i ovlaštenja“ (član 353. st. 1. KZ), „neovlaštenu trgovinu duhanskim proizvodima“ (član 60. Zakona o akcizama) i/ili „neovlašteno korišćenje tuđeg preduzeća“ (član 285. st.1. KZ)

TRAJANJE POSTUPKA: 2009. - 2011.

KAZNA: B.S. je osuđen na kaznu zatvora od pet godina i novčanu kaznu od 25.200 evra, dok su ostalim osuđenim izrečene blaže kazne.

ODUZETA IMOVINA: 11.750.000 €
1.050.000 \$

UKUPNA VRIJEDNOST TRAJNO ODUZETE IMOVINSKE KORISTI:

€6,57 MIL.

\$1,05 MIL.

€5,18 MIL.

OVA IMOVINA JE SADA VLASNIŠTVO SJEVERNE MAKEDONIJE

- POSTUPAK TRAJNOG ODUZIMANJA IMOVINE U OVOM PREDMETU JOŠ JE BIO U TOKU (MART 2021) -

2009

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 33 LICA I PODNIJET ZAHTEJ ZA TRAJNO ODUZIMANJE IMOVINE

2010

PRVOSTEPENA PRESUDA

2011

PRAVOSNAŽNA PRESUDA DRUGOSTEPENOG SUDA

2018

Evropski sud za ljudska prava se u svojoj presudi nije bavio trajnim oduzimanjem imovine i odbacio je zahtjev za isplatu materijalne štete u iznosu od 5,76 miliona eura koju je B.S. navodno pretrpio jer tokom pritvora nije mogao da preduzima aktivnosti neophodne za normalno poslovanje TKK budući da nije postojala uzročno-posljedična veza između utvrđene povrede prava na slobodu B.S. i navodne materijalne štete

DOKAZNI STANDARDI

Ovaj slučaj reflektira aktivan odnos javnog tužilaštva od početka istrage do pravosnažnosti presude. Javno tužilaštvo je u pripremi slučaja saradivalo sa državnim agencijama i organima, uključujući Ministarstvo unutrašnjih poslova, Upravu javnih prihoda, Carinsku upravu, i inspeksijske organe i tijela koja prema zakonu imaju dužnost da sprečavaju i otkrivaju krivična djela.

Tokom istrage su prikupljeni i analizirani podaci o gotovinskim transakcijama; preduzete su predistražne mjere u vezi kretanja novca, sprovedena su vještačenja i pribavljena su mišljenja vještaka i stručnjaka, prikupljeni su podaci u vezi finansijskih obaveza i naplate javnih prihoda pred nadležnim organima. Sud je tokom kontradiktornog postupka, na osnovu pravičnog suđenja i primjene principa jednakosti oružja prihvatio prijedlog o konfiskaciji bespravno pribavljene imovine. Dobro pripremljena optužnica je pomogla sudovima na svim instancama da prihvate i odluče o zahtjevu za konfiskaciju.

ŠTA JE POTREBNO POBOLJŠATI?

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA SKUPŠTINA SEVJERNE MAKEDONIJE

- ✓ Potrebno je izmijeniti odredbe i garantije vezane za trajno oduzimanje od trećih lica i zaštitu prava bona fide trećih lica.
- ✓ Prošireno oduzimanje – postupak je predugačak.
- ✓ Potrebno je bolje definisati prošireno oduzimanje, instrumente, institucije i postupke kojima se omogućava oduzimanje imovinske koristi.